

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Kfv.II.37.510/2022/6.

A tanács tagjai: Dr. Kovács András a tanács elnöke

Dr. Szilas Judit előadó bíró

Dr. Bögös Fruzsina bíró

Dr. Figula Ildikó bíró

Dr. Tóth Kincső bíró

A felperes: felperes1

cím1

A felperes képviselője: Molnár-Bíró Ügyvédi Iroda

jogi képviselő1 ügyvéd

cím2

Az alperes: Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal

cím3

Az alperes képviselője: jogi képviselő2 kamarai jogtanácsos

A per tárgya: részkártalanítási igény

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: Győri Törvényszék 103.K.700.067/2022/11. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Győri Törvényszék 103.K.700.067/2022/11. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 30.000 (harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak – külön felhívásra – 70.000 forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperesi társaság fő tevékenysége zöldségfélék, dinnye, gyökér és gumós növények termesztése, mellyel összefüggésben Kelet-Közép Európa egyik legnagyobb üvegház komplexumát építette fel helysége mellett. A felperesi társaság a tulajdonában lévő több, mint 36 hektáros területen nagyobb részt koktélpáradicsomot termel üvegházakban, holland eredetű palántákkal. Az üvegházakban termesztett zöldségféléket értékesíti határon belül és határon átnyúlóan az Európai Unió területére.

[2] A felperes 2021. január 21. napján laboratóriumi vizsgálatot kért nyolc lehetséges fertőzés vonatkozásában, amelyek között a Tomato brown rugose fruit vírus (paradicsom barna termés-ráncosodás vírus, a továbbiakban: ToBRFV) nem szerepelt. Ezt követően felperes 2021. január 27. napján a másik termesztő berendezésből, a GH2 üvegházból szintén

mintákat vett, amelynél már csak három patogén károsító, köztük a ToBRFV kimutatását kérte. A felperes GH1 és GH2 üvegházaiban lévő palánták ugyanattól a beszállítótól származtak.

[3] Az alperesi hatóság 2021. május 4. napján a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (a továbbiakban: NÉBIH) jelzése alapján a felperes GH1 és GH2 üvegházaiból összesen 8 db hatósági mintát vett, amelyet a NÉBIH kijelölt laboratóriuma bevizsgált. A NÉBIH a vizsgálat eredményéről 2021. május 12. napján értesítette a hatóságot, amely szerint a GH1 jelű üvegházban található paradicsomállományban kimutatható volt a ToBRFV ideiglenes zárlati kártevő. Az alperes ugyanezen a napon a felperesnél ellenőrzést tartott és tájékoztatta a felperest a vizsgálat eredményéről, egyben felhívta arra, hogy a diagnosztizált károsító bejelentés köteles, amelynek ezen időpontig nem tett eleget a NÉBIH által erre a célra rendszeresített űrlapon. A tájékoztatást követően a felperes e-mailben jelentette a fertőzés észlelését a hatóság felé.

[4] Alperes az ellenőrzés időpontjában kontrollvizsgálat céljából a paradicsom növényekből mindkét üvegházban ismételt mintát vett, illetőleg 2021. június 3. napján a paprika növényekből is. A 2021. május 14. napján érkezett laborvizsgálati eredmények alapján a GH1 üvegházból származó paradicsomnövények mintáiban a ToBRFV ismételt kimutatható volt, illetve a paprika mintákban 2021. június 10. napján annak jelenlétét szintén megállapították.

[5] A kontrollvizsgálat eredménye alapján az alperes 2021. május 14. napján az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Éltv.) 48. § (1) bekezdése alapján hatósági eljárást indított és a paradicsom, valamint a fertőzött paprika vonatkozásában zárlati intézkedést és forgalmi korlátozást rendelt el. Az intézkedéssel szemben jogorvoslat előterjesztésére nem került sor. Ezt követően a hatóság több alkalommal, 2020. május 20-án, június 10-én, június 16-án, és június 23-án is helyszíni szemlét tartott az érintett termesztőberendezésben.

[6] A felperes 2021. június 10. napján a GH1 jelű termesztőberendezés teljes növényállományának megsemmisítéséről szóló döntés meghozatalát kérte. Az alperesi hatóság a 2021. június 16-án tartott helyszíni ellenőrzés során megállapította, hogy a GH1 jelű üvegházban megjelentek a vírusra jellemző bogyó tünetek, azok előfordulása szórványosan és csak a Sunstream fajtát érintette. A közjegyző kirendelése alapján K.I. mezőgazdasági igazságügyi szakértő által a GH1 jelű termesztőberendezésben lévő paradicsomnövényekről 2021. június 17. napján készített szakvéleményre tekintettel felperes 2021. június 22. napján a növényállomány teljes megsemmisítését megkezdte, amelyről június 24-én tájékoztatta a hatóságot.

[7] A 2021. június 25. napján kelt vizsgálatról készült jegyzőkönyv szerint a GH1 jelű üvegházban a teljes növényállomány megsemmisítésre került, melynek tényét alperes a zárlati intézkedés fenntartása mellett a 2021. július 9. napján kelt GY/37/00741-48/2021. számú határozatában rögzítette. A felperes 2021. július 17. napján kelt tájékoztatása mellékleteként az alperesnek megküldte az Enza Zaden R&D Phytopathology holland laboratórium vizsgálati eredményéről készült jegyzőkönyvet, amely szerint a GH2 jelű termesztőberendezésből származó mintákban is kimutatható volt a ToBRFV jelenléte. A

felperes tájékoztatása szerint a 2021. január 27-i mintavétel célja Pepino mosaic vírus (a továbbiakban: PepMV) fertőzés igazolása volt.

[8] Az alperes 2021. július 14. napján ismételten hatósági ellenőrzést végzett a felperesnél, amelynek során a fertőtlenítés megfelelőségét, 2020. július 28. napján pedig a GH1 termesztőberendezés új növénykultúrákkal – paradicsom, uborka – történő betelepítését állapította meg, amelyből 2021. augusztus 18. napján ismételten mintát vett. Az új kultúrából a NÉBIH laboratóriuma a ToBRFV jelenlétét ismételten kimutatta, ezért a növényegészségügyi zárlat fenntartása továbbra is indokolt volt.

[9] A felperes 2021. augusztus 30. napján részkártalanítás iránti kérelmet terjesztett elő az alperesnél 486.559.562 forint összegben.

[10] Az alperes a felperes által benyújtott kérelem alapján az általa megállapított ellentmondások feloldása érdekében a felperest több alkalommal nyilatkozattételre, illetve okiratok csatolására hívta fel, és a tényállás tisztázása érdekében több megkereséssel élt. Megkereste többek között a felperes részére paprika vetőmagot szállító céget a paprika vetőmag növényútlevelének beszerzése érdekében, valamint az Agrárminisztérium útján a Hollandia Földművelésügyi, Természetvédelmi és Élelmiszer-minőségi Minisztériumát a felperes által 2021. január 27. napján kezdeményezett laboratóriumi vizsgálatokkal, illetve azok eredményeivel kapcsolatban. A tájékoztatás a felperes részére nyilatkozattétel biztosítása érdekében megküldésre került.

[11] Az alperes 2021. november 17. napján kelt GY/37/01684-22/2021. számú határozatában a felperes részkártalanítás iránt benyújtott kérelmét elutasította. Indokolásában kifejtette, hogy a felperes a ToBRFV károsító okozta fertőzés gyanúját haladéktalanul nem jelentette be az élelmiszerlánc felügyeleti szervnek, amely eljárása ellentétes az Éltv. 54. § (2) bekezdés b) pontjában, illetve a zárlati károsítók okozta fertőzés vagy annak gyanúja haladéktalan bejelentését előíró Éltv. 17. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltakkal.

[12] Kifejtette, hogy a felperes már 2021. január 21. napján laboratóriumi vizsgálatot kért nyolc lehetséges fertőzés vonatkozásában, amelyek között a ToBRFV nem szerepelt. A felperes 2021. január 27. napján a másik termesztő berendezésből szintén mintákat vett, amelynél már csak három patogén károsító, köztük a ToBRFV kimutatását kérte. A vizsgálat eredményéről a felperes ügyvezető nyilatkozata szerint 2021. július 7. napján e-mail útján kapott tájékoztatást. Kiemelte, hogy ezen utóbbi megkeresésben a felperes célirányosan csak három lehetséges károsító vizsgálatát kérte, ezért kétségtelenül fel kellett merülnie a felperesben, hogy az állomány potenciálisan ToBRFV fertőzött lehet.

[13] E körben annak sincs jelentősége, hogy a mintavétel a szomszédos termesztőberendezésből történt, ugyanis a mintavételi lap alapján a felperes egyértelműen felismerte a vírus szimptomáit, jellegzetességeit, és éppen a felperes volt az, aki az eljárás során kontroll vizsgálatot kért a GH2 jelű üvegházban is, tekintve, hogy az üvegház szomszédos a vírus gyanújával érintett GH1 jelű üvegházzal, vagyis maga is tisztában volt a vírus fertőző képességével.

[14] Mindezek alapján megállapítható, hogy a vírus jelenlétére vonatkozó gyanú legkésőbb 2021. január 27. napján felmerült benne. A gyanúhoz képest mintegy 105 nappal későbbi, 2020. május 12. napján eszközölt bejelentés azonban nem tekinthető haladéktalannak, megjegyezve, hogy arra egyébként is a hatóság ellenőrzését és utólagos jelzését követően került sor.

[15] Hivatkozott e kötelezettség körében a paradicsom barna termés-ráncosodás vírus (ToBRFV) Unióba történő behurcolásának és Unión belüli elterjedésének megelőzését célzó intézkedések megállapításáról és az (EU) 2019/1615. végrehajtási határozat hatályon kívül helyezéséről szóló, a Bizottság 2020. augusztus 11-i (EU) 2020/1191. végrehajtási rendelete (a továbbiakban: EU Vh. rendelet) 3. cikkében foglaltakra is.

[16] Az alperes elutasító döntésének másik indokaként az Éltv. 54. § (2) bekezdés a) pontjában foglaltakat felhívva és ehhez kapcsolódóan az EU Vh. rendelet 6. cikkében foglaltakra utalva, leszögezte, hogy a felperes nem tudta valamennyi, az általa 2021. évi termesztési adatokban nyilvántartott, tételesen megjelenő palántanövény növényútlevelét hitelt érdemlően és maradéktalanul bemutatni, így azok jogellenesen, azaz nem a vonatkozó előírásoknak megfelelően kerültek Magyarországra behozatalra. Azt is megjegyezte, hogy a felperes többszöri felhívásra kétféle, egymástól eltérő tartalmú fuvarlevelet csatolt be a részkártalanítási igényéhez. Ezen okmányokon nem volt feltüntetve a nyomon követési kód, ami egy esetleges fertőzés esetén lehetővé tenné a származás gyorsabb azonosítását. Miután a részkártalanítás jogalapját nem találta megalapozottnak, annak összszerszerőségi vizsgálatát mellőzte.

A kereseti kérelem és a védírat

[17] A felperes keresetében elsődlegesen alperes határozatának megváltoztatását és a részkártalanítás iránti kérelme teljesítését, másodlagosan az alperesi határozat megsemmisítését és alperes új eljárásra kötelezését kérte. Kifejtette, hogy alperes a tényállás tisztázási és bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, indokolása feltételezéseken és okszerűtlen következtetéseken alapszik. A magatartását és a potenciális gyanúját illetően a rosszhiszeműségét feltételezte, ezt azonban bizonyítania kellett volna. Az alperes az eljárásával megsértette az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 1. §-át, 2. § (1) bekezdését, 6. § (3) bekezdését, 62. §-át és 81. §-át, Magyarország Alaptörvénye XXVIII. cikk (2) bekezdését, az Európai Unióról Szóló Szerződés (a továbbiakban: EUSZ) 6. cikk (3) bekezdését és az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Alapjogi Charta) 52. cikk (3) és (4) bekezdését.

[18] Hangsúlyozta, hogy a közigazgatási eljárás során a jogsértéseket alperesnek kellett volna bizonyítania, azonban kétséget kizáróan nem tudta igazolni, hogy már 2021. január 27-én bizonyosan gyanakodott arra, hogy a GH1 üvegházban található növények kifejezetten ToBRFV károsítóval fertőzöttek, ekkor valójában csak egy általános rutinvizsgálatnak vetette alá a GH2 üvegházban található növényeit. Hivatkozott e körben az ártatlanság vélelmének alapelveire, mely szerint amennyiben a magatartásának jogellenessége kétséges marad, úgy a kártalanítást meg kellett volna ítélni részére.

[19] Anyagi jogszabálysértésként azt hangsúlyozta, hogy az Éltv. 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti kártalanítás megítélésének önmagában a bejelentés megtétele a feltétele, annak nem kell haladéktalanul megtörténnie, a jogszabály szövege ugyanis csak a bejelentésre vonatkozó kötelezettséget rögzíti. A hatóság a jogszabályi rendelkezés szövegét önkényesen értelmezte, amely az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésben rögzített jogbiztonság elvét sérti.

[20] Álláspontja szerint sem az uniós, sem a hazai jogszabályok nem rögzítik, hogy a gyanú felmerülése esetén mi minősül haladéktalan bejelentésnek, így amennyiben a kártalanítás megítélésének feltétele lett volna, abban az esetben sem világos, hogy a hatóság ténylegesen mit ért a haladéktalan bejelentés alatt. Érvelése szerint nem állt rendelkezésre olyan kétséget kizáró módon bizonyított tény sem, amelyből megállapítható lett volna, hogy 2021. januárban bizonyosan gyanakodott arra, hogy a növények éppen a ToBRFV károsítóval fertőzöttek.

[21] Arra is hivatkozott, hogy az Éltv. nem tartalmazza a ToBRFV károkozó megjelenését, az Éltv. az EU Vh. rendeletről nem tesz említést mint olyan zárlati károsítóról, amelynek bejelentése haladéktalanul köteles. Az Éltv. melléklete a zárlati károsító definíciójaként az Európai Parlament és a Tanács 2016. október 26-i, a növénykárosítókkal szembeni védekező intézkedésekről, a 228/2013/EU, a 652/2014/EU és az 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 69/464/EGK, a 74/647/EGK, a 93/85/EGK, a 98/57/EK, a 2000/29/EK, a 2006/91/EK és a 2007/33/EK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2016/2031/EU rendelete (a továbbiakban: 2016/2031/EU rendelet) 3. cikkében meghatározott feltételeknek megfelelő károsítót jelöli meg, ezen rendelet azonban kifejezetten nem nevesíti a ToBRFV károkozót. Ezért e károkozó megjelenése nem volt haladéktalanul bejelentés köteles, az egyszerű bejelentési kötelezettségének pedig a hatósági mintavétel eredményéről történő értesítést követően még aznap eleget tett.

[22] Hangsúlyozta, hogy az alperes tényállása iratellenes, téves és hiányos volt a kártalanítással érintett növények növényútlevelének kérdésében is, mert ha két külön időpontban is, de valamennyi részkártalanítási kérelemmel érintett növény esetében csatolta a növényútleveleket a hatóság részére.

[23] A felperes arra is utalt, hogy a hatóság az EUSZ 3. cikk (3) bekezdését és az Európai Unió Működéséről Szóló Szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 26. cikk (2) bekezdését is megsértette, melyek a belső piac, illetve az áruk és szolgáltatások szabad áramlására vonatkozó rendelkezéseket tartalmazzák. Jelentős paradicsomszállítmányt értékesített ugyanis Magyarország területéről a környező uniós tagállamokba és bízva az átláthatóságban, illetve az uniós jog harmonizációjában, feltételezte, hogy amennyiben a hatóság forgalmi korlátozásokat rendel el, abban az esetben automatikusan meg fogja kapni a kártalanítást a tagállami hatóság részéről.

[24] Felperes arra is hivatkozott, hogy az alperes az uniós jogszabályokkal ellentétesen járt el, azokat nem megfelelően értelmezte, ez alapján az Európai Unió Bíróságánál (a továbbiakban: EUB) előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését indítványozta.

[25] Az alperes védiratában a felperes keresetének elutasítását kérte. Hangsúlyozta, hogy a perbeli károsítóval összefüggésben meghozott zárlati intézkedésre vonatkozó döntése

véglegessé vált, ezért a felperes az abban foglaltakat a perben már nem teheti vitássá. Miután az eljárás kérelemre indult, a bizonyítási kötelezettség a felperest terhelte azzal kapcsolatban, hogy a kártalanítás feltételeinek megfelel.

[26] Arra is hivatkozott, hogy a holland élelmiszerlánc-biztonsági hatóság hivatalos tájékoztatása szerint a felperes ügyvezetője C.Z. 2021. január 27-i teszt eredményéről 2021. február 5. napján tájékoztatást kapott az ENZA németországi kapcsolattartójától. A Hollandiából megküldött csatolmányban egyértelműen szerepel az az információ, hogy a PepMV és a ToBRFV jelenlétét mutatták ki a mintákban, amely információt az Agrárminisztérium útján a német növényvédelmi hatóság is megerősített.

[27] Hangsúlyozta, hogy a felperes megelőző eljárás során tett nyilatkozata egyértelműen ellentétben áll a két külföldi hatóság hivatalos tájékoztatásával, a tájékoztatás alapján megállapítható, hogy a felperes 2021. február 5. napján már nem a gyanú, hanem az objektív bizonyosság szintjén is ismerte a telephely ToBRFV fertőzöttségét. Utalt arra, hogy amennyiben az érintett vírus nem minősülne zárlati kártevőnek, abban az esetben a kártalanítás fogalmilag kizárt lenne.

A jogerős ítélet

[28] A törvényszék ítéletével a felperes keresetét elutasította. Az Éltv. 54. § (1) bekezdés a) pontjában, a (2) bekezdés a), b) pontjában, a 17. § (1) bekezdés b) pontjában, az EU Vh. rendelet 3. cikk (1) bekezdésében és 6. cikk (1) bekezdésében, a 2016/2031. EU rendelet 14. cikk (1) bekezdésében foglaltakat felhívva kifejtette, hogy abban kellett állást foglalnia, hogy a felperes által benyújtott részkártalanítási igényt az alperes jogszerűen utasította-e el. Mindenekelőtt hangsúlyozta, hogy a ToBRFV zárlati károsító minősítésének vitatása lényegében a részkártalanítási igény akadálya lenne, ugyanis az érintett vírus zárlati károsítónak minősülése a kártalanítás megítélésének alapfeltétele.

[29] Kiemelte, hogy az Éltv. 17. § (1) bekezdés b) pontja és az Éltv. 54. § (2) bekezdés b) pontja együttes értelmezéséből egyértelműen megállapítható, hogy a zárlati károsító által okozott fertőzés bejelentését haladéktalanul kell megtenni az élelmiszer-felügyeleti szerv felé. Ezt az értelmezést támasztja alá a két uniós jogforrás is, ugyanis mindkét rendelet a zárlati károsító jelenlétének gyanúja, vagy feltételezése esetén az azonnali, illetőleg haladéktalan bejelentési kötelezettséget írja elő.

[30] Hangsúlyozta, hogy a gyanú jelen ügyben nem büntető kategóriát jelent, hanem a szó általános értelmezése szerint hívható fel. Az általános értelmezése szerint egy bizonytalan sejtelmet jelent, amely egy vagy több tényen alapszik. A felperesi érveléssel szemben nem azonos a megalapozott bizonyossággal, azaz a tudomásszerzéssel, ugyanis ez az értelmezés a jogintézmény azon célját zárná ki, hogy a vírus felmerült gyanúja esetén a hatóság a továbbterjedés megakadályozása érdekében minél hamarabb intézkedéseket tudjon tenni. Míg a bizonyosság objektív tényeken alapszik, addig a gyanú egy szubjektív tudatállapot, amelynek meglétére több közvetett bizonyíték alapján is következtetni lehet és a megfogalmazás nem azonosítható a büntetőjogban használt megalapozott gyanúval.

[31] Kiemelte, hogy a 2021. január 27-i vizsgálat elrendelése önmagában alátámasztja a felperesi gyanú megállapítását. Ez a vizsgálat a GH2 jelű üvegházra vonatkozott, a vizsgálati lapon a ToBRFV vírus egyértelműen rögzítésre került, azaz a felperes ennek vizsgálatát kifejezetten kérte. Ezt támasztotta alá a felperesi cégvezető tárgyaláson tett nyilatkozata is, miszerint a növényeken tüneteket „növekedési erély”, terméskiesést észleltek, amelyek alapján először egyéb vírusra gyanakodtak, de az interneten és szakkönyvekben utána nézve úgy ítélték meg, hogy a termésráncosodás vírus lehetősége is felmerülhet.

[32] Annak nincs döntő jelentősége, hogy ez a vírusazonosítás a GH2 jelű üvegházra vonatkozóan került megrendelésre, mert a felperes nyilatkozata szerint is a palánták mindkét üvegházban azonos beszállítótól származtak, ezért a GH2 jelű üvegházzal kapcsolatosan felmerült gyanúnak a GH1 jelű üvegházzal kapcsolatban is objektíve fel kellett merülnie. Ezt támasztja alá az is, hogy két üvegházat egyetlen üvegfal választja el, a dolgozók mindkét üvegházban ugyanazok voltak és azonos göngyöleget alkalmaztak.

[33] A bejelentés haladéktalan vizsgálata körében kiemelte, hogy 2021. január 27-éhez képest a májusi bejelentés nem minősül haladéktalannak, hiszen hónapok teltek el anélkül, hogy a termelő a bejelentési kötelezettségének eleget tett volna.

[34] Nem találta alaposnak a felperes eljárási kifogásait és az ártatlanság védelmére vonatkozó elv megsértését sem, utalva arra, hogy az ártatlanság védelme büntetőjogi kategória. Kifejtette, hogy a jelen pert megelőző eljárás kérelemre indult, a hatóságnak a kérelem megalapozottságáról kellett döntenie, amelynek során a bűnösség kérdése vagy ártatlanság védelme fel sem merülhetett. A hatóságnak a gyanú felmerülését és annak időpontját, valamint az ahhoz képest eltelt időt mint haladéktalan bejelentési kötelezettségi feltételt kellett vizsgálnia, amellyel összefüggően helytálló következtetésre jutott.

[35] Az EUSZ és az Alapjogi Charta-val összefüggésben a felperes konkrét jogsérelmet nem fejtett ki, ezért az nem volt igazolt. Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmet nem találta megalapozottnak, tekintettel arra, hogy az Éltv. releváns rendelkezései az uniós rendelkezésekkel teljes egészében összhangban állnak. Mindkét rendelkezés a gyanú, illetve feltételezés fogalmát használja, illetve a haladéktalan vagy azonnali bejelentési kötelezettséget ír elő. Ennek feltételeit azonban az egyedi tényállás alapján az alperesnek kellett értékelnie. Miután az Éltv. 54. § (2) bekezdés b) pontban foglaltak helytállóak voltak, az a) pontra alapított elutasítási ok további vizsgálatát mellőzte.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[36] A felperes a felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a törvényszék ítéletének hatályon kívül helyezését és a törvényszék új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan az ítélet megváltoztatását és az alperes határozatának megsemmisítését, valamint új eljárás lefolytatására kötelezését kérte. A felülvizsgálati kérelem befogadását a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 118. § (1) bekezdés a) pont aa), ab) alpontja, valamint a b) pontja alapján kérte.

[37] Eljárási szabálysértésként arra hivatkozott, hogy a törvényszék a tényállást részben pontatlanul, részben hiányosan tárta fel, a rendelkezésre álló bizonyítékokat nem megfelelően értékelte, következtetéseit csak feltételezésekre alapította. Mindezekkel összefüggésben az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésébe foglalt objektív, pártatlan elbírálás elvének, a XXVIII. cikk (2) bekezdésébe foglalt ártatlanság véelme elvének sérelmét állította. Hivatkozott továbbá e körben a 30/2014. (IX.30.) AB határozatban, az 1211/B/1996. AB határozatban, az Alapjogi Charta 47-48. cikkében, 51. cikkében és 52. cikk (3) bekezdésében foglaltakra. Álláspontja szerint a törvényszék a gyanú kifejezés értelmezését nem megfelelően végezte el, annak tisztázatlanságát és a bizonyítási terhet ezzel összefüggésben tévesen állapította meg. Érvelése szerint téves az a következtetés, hogy jelen eljárásban nem kell érvényesülnie az ártatlanság véelmének, és a súlyos vagyoni hátránnyal kapcsolatos ügyekben alkalmazott eljárási garanciáknak.

[38] Álláspontja szerint a 30/2014. AB határozat a versenyjogi eljárással összefüggésben világosan rögzíti, hogy a versenyjogi eljárások büntetőjogias eljárásnak minősülnek, mert az ügyfél büntetőjogi elmarasztaláshoz hasonló hátrányt szenvedhet, amely lehet vagyoni, pénzügyi hátrány is. Érvelése szerint jelen eljárás ennek megfeleltethető, mert a közigazgatási eljárás azzal a következménnyel (szankcióval) jár, hogy a vállalkozásnak járványügyi okból meg kell semmisíteni a jelentős vagyoni értékkel bíró saját növényállományát, amelyet később a Magyar Állam semmilyen módon nem kompenzál számára. A részkártalanítás elmaradása ezért egyfajta súlyos vagyoni szankciónak minősül. A fenti AB határozatban foglaltakra utalva hangsúlyozta, hogy a kétséget kizáróan nem bizonyított tényeket nem lehet a terhelt terhére értékelni, amely azt jelenti, hogy a felelősséget megalapozó összes jelentős tény a hatóságnak kell bizonyítania, azon tények pedig, amelyek valósága tekintetében kétség merül fel, az ügyfél javára veendő figyelembe.

[39] Az ítélet azért is jogsértő, mert gyakorlatilag érdemi vizsgálat nélkül fogadta el az alperesi határozat kijelentéseit, spekulációit. Sem az alperes, sem a törvényszék nem tudott olyan tényt megjelölni, amely az általuk megállapított gyanú időpontját kétség kívül megállapították volna, ugyanis semmilyen ténnyel nem volt igazolható, hogy a felperesnek 2021. január 27. napján gyanútan kellett, hogy a GH1 üvegházba telepített növények ToBRFV kórokozóval fertőztek.

[40] Az ügyben eljáró törvényszék az ezzel összefüggő releváns információkat elmulasztotta értékelni, amelyek közül lényeges, hogy a 2021. január 27-i holland laborvizsgálat iránti kérelem nem a GH1, hanem a GH2 üvegházra vonatkozott, ugyanis ebben az időszakban a GH1 jelű üvegházban még frissen palántázott növények voltak. Nem kellő súllyal értékelte azt sem, hogy január 21-én nyolc, majd január 27-én további három károsító kimutatására kért vizsgálatot, ami nem jelent célirányos vizsgálatot, érdemi gyanú nélkül lényegében tapogatózott. A törvényszék ítéletében azt sem vette figyelembe, hogy a 2021. május 12-i hatósági vizsgálatig okirattal igazolt módon semmiféle visszajelzést nem kapott a pozitív eredményről a holland laborból az e-mail címére, amely a ToBRFV fertőzés vagy bármilyen más patogén fertőzés meglétét valószínűsítette volna.

[41] Mindezekből megállapítható, hogy nem áll rendelkezésre olyan objektív tény, bizonyíték, amelyből logikailag zárt láncolat útján arra lehetne következtetni, hogy bizonyosan gyanakodott már 2021. januárban arra, hogy a növények kifejezetten ToBRFV károsítóval fertőztek.

[42] Az ítélet pedig nem vizsgálta ezért nem tett említést sem arról, hogy okiratokkal igazolta, hogy a növényeket jogszerű úton növényútlevéllel hozta Magyarországra.

[43] Az Éltv. 54. § (2) bekezdésében b) pontjában foglaltakra hivatkozva hangsúlyozta, hogy a részkártalanítás megítélésének csak a bejelentés a feltétele, annak haladéktalanul történő elvárása a jogszabályi rendelkezés kiterjesztő értelmezése.

[44] Álláspontja szerint sem az uniós, sem a hazai jogszabályok nem tisztázzák mi minősül valójában gyanúnak, illetőleg haladéktalan bejelentésnek. Az uniós jogalkotó célja a rendelet megalkotásakor a gyanú fogalom alkalmazásával nem az volt, hogy a növényeken jelentkező bármilyen fizikai tünet alapján az érintettek azonnal az illetékes hatósághoz forduljanak (például a növények kicsit elfonnyadnak, vagy a szokottnál lassabban növekednek). Ezzel összefüggésben nem egy távoli feltételezésre gondolt, hanem a gyanún egy olyan alapos, reális és komoly tényeken alapuló, kikristályosodott irányba mutató ügyfélképzetet kell érteni, amikor a termelőnek minden oka megvan, azt feltételezni, hogy a növények valószínűsíthetően ToBRFV károsítóval fertőzöttek.

[45] Utalt arra, hogy a felperes ügyvezetője 2021. május 9. napján a növényvédelmi hatóságnak írt e-mailjében már jelezte Sz.A. osztályvezető részére, hogy gyanítja, hogy a 2021. május 4. napján velük ismertetett vírus jelen van a GH1 állományban, ezt követően amikor május 12-én a labor kimutatta a vírust, még aznap megtette a hatóság felé a bejelentését, ezért a haladéktalan feltételnek egyébként eleget tett. A haladéktalan kifejezéssel összefüggésben pedig arra utalt, hogy az nem egy olyan objektív időbeli határidő, ami egyértelműen órában és percekben meghatározható és kikényszeríthető, elsősorban nem időbeli, hanem a megjelölt feladat mint ügyintézés prioritására utaló kötelezettség.

[46] A felperes indítványozta az EU Bíróság előtt előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését is, amelyben az alábbi kérdések megválaszolását kérte:

1. Megfelel-e az EU rendeletnek (2016/2031 EU rendelet) és az Európai Unió jogának az, ha egy tagállami hatóság a 14. cikk (1) bekezdése szerinti „haladéktalan tájékoztatást” („azonnali bejelentés”) nem laboratóriumi vizsgálat alapján, hanem „szubjektív tudatállapot” alapján, objektív vizsgálattal nem bizonyított észlelés alapján követeli meg? Ebből következően a statisztikai valószínűség miatt a vállalkozónak minden esetben feltételeznie kell a zárlati károsító jelenlétét és csak így felelhet meg az EU rendelet előírásának?

2. Az 1. pont szerinti „haladéktalan tájékoztatási” kötelezettséget keletkeztet, ha a vállalkozó „feltételezését vagy tudomására jutást” a laboratóriumi vizsgálat kezdeményezésével szeretné igazolni? A vállalkozó a laboratóriumi vizsgálat kezdeményezését „mint gyanút” minden esetben köteles bejelenteni a hatóságnak?

3. Kizárható-e a kártalanításból az a termelő (vállalkozó), akiről a hatóság azt vélelmezi, hogy a fertőzést „szubjektív tudatállapotával” észlelhette?

4. Megfelel-e az EU rendeletnek és EU jognak a bejelentési kötelezettség vonatkozásában a szubjektív tudatállapot vélelmezése?

5. Az EU rendeletben foglalt „haladéktalan tájékoztatásnak”, „azonnali értesítésnek” megfelel-e az e-mailes bejelentés, vagy annak mindenképpen a tagállami hatóság által kialakított formanyomtatványon kell megtörténnie?

[47] Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte.

[48] Alperes utalt arra, hogy a növényállomány felperes általi megsemmisítése nem hatósági eljárás vagy döntés következménye, az állomány megsemmisítésére a ToBRFV fertőzés miatt került sor, és a felperes által kifejtett gazdasági hátrány ezzel függ össze. Miután a felperes által hivatkozott hatósági intézkedések külön eljárásban születtek, az a későbbi kártalanítási eljárásnak nem lehet okozója, az alperesi döntés folytán a felperest nem érte hátrány. A felperes lényegében egy kártalanítási igény elutasítására vonatkozó döntést értékel szankció kiszabásaként, amely téves. A szankció kiszabására irányuló eljárások alapvető jellemzője ugyanis az, hogy egy magatartást a jogalkotó jogsértőként nevesít, és elsősorban hivatalbóli eljárás keretei között a hatóságnak közérdekvédelmi kötelezettséget teremt valamilyen joghátrány, például bírság alkalmazására.

[49] A felperesnek az ártatlanság vélelmével és a gyanú mibenlétével kapcsolatos megállapításai is tévesek, ugyanis annak fennállását vagy a hiányát alátámasztó tényeket lehetséges bizonyítani, amelyeket a hatóságnak összességében kell értékelnie. A rendelkezésre álló tények és a felperesi ügyvezető nyilatkozata alapján a felmerült gyanú egyértelműen megállapítható volt, e körben pedig nem bírt döntő jelentőséggel, hogy a mintavételre a szomszédos üvegházban került sor, hiszen a másik üvegházra nyilvánvalóan áttérjedhetett, és ugyanazon szállítótól származó palánta esetén ez szükségképpen fel kellett merülni.

[50] A felperes haladéktalan bejelentéssel összefüggő érvelésével szemben, a határozatban kifejtett álláspontjára, e jogintézmény céljára, funkciójára és a józan ész követelményére hivatkozott. Hangsúlyozta, hogy az uniós rendelkezések semmilyen kártalanítási kötelezettséget nem határoznak meg, ezért a hazai jogalkotó e jogintézmény feltételeit szabadon állapíthatta meg, amely feltételek egyébként az uniós szabályozással összhangban állnak.

[51] Miután a bíróság az Éltv. másik feltételében foglaltakat érdemben nem vizsgálta, a felperes által a növényútlevéllel kapcsolatban kifejtett felülvizsgálati érvelés érdemben nem értékelhető.

[52] Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését alaptalannak tartva annak elutasítását kérte, figyelemmel arra, hogy a hazai jogszabályi rendelkezések alapján nem szükséges az uniós norma önálló alkalmazása.

[53] A felperes az alperes felülvizsgálati ellenkérelmére tett észrevételében a felülvizsgálati kérelemben kifejtett álláspontját fenntartva kifejtette, hogy az alperes által

előadottakkal szemben az ügyben eljáró bíróságnak ítélete jogszabálysértő, mert a tényállást nem tárta fel megfelelően és téves következtetésre jutott.

[54] Az alperes állításával szemben a hatóság volt az oka a növényállomány megsemmisítésének, különösen a hatóság azon döntése, hogy nem engedte értékesíteni a külföldi partnerek és a fogyasztók számára a növényállományból származó termést, miközben mindvégig tisztában volt azzal, hogy a ToBRFV kórokozóval érintett növényekről betakarított termés elfogyasztása semmiféle veszélyt, közegészségügyi kockázatot nem jelent a fogyasztókra nézve. Az alperes sajátos eljárása miatt kényszerült a növényállománya megsemmisítésére. Változatlanul hangsúlyozta, hogy az alperesi döntés lényegében anyagi jogi szankciót jelentett számára, amelyet a bírói gyakorlat is alátámaszt. A kártalanítás összegének ki nem fizetése, a hatóság általi visszatartása számára súlyos vagyoni hátrányt jelent.

[55] Az alperes állításával szemben a gyanú fennállását számos esetben vitatta, kiemelve, hogy a 2021. január 27-i holland laborvizsgálat iránti kérelem a GH2 üvegház növényállományára vonatkozott. A bejelentési kötelezettséggel összefüggésben hivatkozott más belföldi növényvédelmi hatóság alperesi hatóságtól eltérő eljárására, amely hasonló bejelentési körülmények között a részkártalanítást megállapíthatónak tartotta.

[56] Álláspontja szerint az eltérő szemlélet is indokolja az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését, miután másodlagos uniós jogforrásként azt a hatóság is alkalmazza, így megjelenik az uniós jog értelmezésének kötelezettsége is. Fenntartotta azon érvelését, hogy a hazai jogszabály a haladéktalan bejelentést nem írja elő, vagyis a magyar állam területén lévő személyektől csak a bejelentés megtörténte volt elvárható.

A Kúria döntése és jogi indokai

[57] A felperes felülvizsgálati kérelme az alábbiak szerint nem alapos.

[58] A Kúria a jogerős ítéletet a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó 108. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem keretei között vizsgálta felül. Megállapította, hogy a bíróságnak az ügyben irányadó releváns tényállást hiánytalanul feltárta, és megalapozott döntést hozott az alperes határozatának jogszerűségével összefüggésben, mellyel a Kúria egyetért.

[59] A kereseti kérelemmel összefüggésben a bíróságnak arról kellett állást foglalnia, hogy a felperes részkártalanítás iránt előterjesztett kérelme elutasítására az alperes részéről jogszerűen került-e sor, vagyis helytállóan állapította-e meg, hogy az Éltv. 54. § (2) bekezdés szerinti feltétel bekövetkezte miatt a kártalanítás nem teljesíthető.

[60] A felperes a felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen azzal érvelt, hogy az ügyben eljáró bíróságnak, illetőleg az alperes a döntése meghozatalánál a jelen ügyre is irányadó alapvető jogelveket, így az ártatlanság vélelmének elvét nem vette figyelembe, azt nem megfelelően értelmezte, mert a kétséget kizáróan nem bizonyított tények a terhére nem voltak

értékelhetőek. Ezzel összefüggésben azt is hangsúlyozta, hogy a jelen ügy lényegileg a versenyjogi ügyekhez hasonlóan büntetőjogias jellegű, mert a hatóság intézkedése folytán olyan vagyoni hátrányt (szankció) szenvedett, amelynek következtében a jelentős mennyiségű és értékű növényállományát kellett megsemmisítenie.

[61] A Kúria mindenekelőtt utal arra, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJEE) a tisztességes tárgyaláshoz való jog 6. cikke kapcsán többször vizsgálta a közigazgatási jog polgári jog, illetve büntetőjog hatálya alá tartozása kérdését, megállapítva, hogy a közigazgatási jogvitáknak van egy jelentős része, amely az Engel-kritériumok teljesülése esetén a büntetőjog hatálya alá tarthat, és a közigazgatási jogvitáknak van egy jelentős része, amely polgárjogi jogvita kategóriájába eshet. A polgárjogi minősítéshez elegendő, hogy az eljárás eredménye döntő jelentőségű legyen a polgári jogokra és köteleességekre nézve, és a polgárjogi minősítésnek nem akadályozza önmagában az sem, hogy a felperessel közhatalmat gyakorló állami szervvel szemben álljon fenn (lásd. pl. EJEB Stran Greek Refineries kontra Görögország 13427/87, 1994. december 9.; lásd. még: F. Rozsnyai Krisztina: Az Emberi Jogok Európai Egyezményének Kommentárja, 6. cikk 108-112. old.; szerk.: Sonnevend Pál, Bodnár Eszter, HVG-Orac, 2021.).

[62] Ezen elvnek megfelelően az EJEB gyakorlata szerint a tulajdonjogot valamilyen formában érintő perek általában polgári joginak minősülnek. Ilyennek minősül például a kisajátítási kártalanítás (lásd. Dr. Grád András, Dr. Weller Mónika: A strasbourgi emberi jogi bírászkodás kézikönyve; 321-322. old., HVG-Orac, 2010.).

[63] Mindezért megállapítható, hogy jelen ügyben előterjesztett kártalanítási kérelemmel összefüggő eljárás alapvetően polgári jogokra és köteleességekre vonatkozó jogszerű károkozással összefüggő kártalanítási döntés meghozatalára irányul, amely ekként polgári jogi jellegű ügynek tekinthető az EJEE 6. cikke szempontjából, fel sem merül, hogy az büntetőjogi jellegű ügyként volna kezelhető. Ezért az Engel kritériumok elemzésére nem volt szükség, az ezzel kapcsolatos felperesi érvek súlytalanok voltak. Az ügyben eljáró törvényszék ezért helyesen utalt arra, hogy az ártatlanság védelme mint alapelv az ügyben nem merült fel, azt sem az alperesnek, sem a bíróságnak nem kellett figyelembe vennie és értékelnie.

[64] A zárlati károsító előfordulásának felszámolását, terjedésének megakadályozását szolgáló növényállomány egészének vagy egy részének megsemmisítése esetére, a dologi károk enyhítésére szolgáló kártalanítás megállapítása iránti eljárás kapcsolódik ugyan a növényi zárlati károsítókra vonatkozó uniós jogi szabályozáshoz, de jogintézményét kizárólag a nemzeti jog szabályozza. Ezért a kártalanítás megállapításának feltételeit az Éltv. 54. §-ában foglalt rendelkezések alapján kellett vizsgálni.

[65] Az Éltv. 54. § (2) bekezdése sorolja fel azokat az eseteket, melyek megállapítása esetén a kártalanítási kérelem teljesítésére nem kerülhet sor. Az Éltv. 54. § (2) bekezdés b) pontja értelmében nem jár kártalanítás ha zárlati károsító gyanúja esetén a termelő bejelentési kötelezettségének nem tett eleget. A felperes felülvizsgálati érvelésével szemben e bejelentési kötelezettséghez kapcsolódóan az Éltv. 17. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltaknak is teljesülnie kellett, miszerint a termelő, illetve a földhasználó a zárlati károsítók okozta

fertőzést, vagy annak gyanúját haladéktalanul köteles az élelmiszerlánc-felügyeleti szervnek bejelenteni.

[66] Ezen utóbbi rendelkezés a ToBRFV károsítóra vonatkozó EU Vh. rendelet 3. cikk (1) bekezdésében foglalt előírásnak felel meg, amely a gyanú vagy tudomás szerzés esetén a károsítóra vonatkozóan az illetékes hatóság azonnali értesítési kötelezettségét írja elő. Az elsőfokú bíróság, illetőleg alperes ezért helytállóan vizsgálta azt a kérdést, hogy az Éltv. fenti rendelkezésével összefüggésben, a felperes részéről a zárlati károsítóra vonatkozó gyanú mikor merült fel és ehhez képest a haladéktalan bejelentésre sor került-e. Ennek hiányában ugyanis az Éltv. 54. § (2) bekezdés b) pontja értelmében a kártalanítás iránti kérelem nem teljesíthető.

[67] A felperes felülvizsgálati érvelésével szemben a vizsgálati eredmény szerinti károsító jelenléte már egy objektíve fennálló tény igazol, ezért az a „tudomás szerzéssel” azonosítható, míg a „gyanú” a biztos tudomás szerzést megelőző tudati állapotot, feltételezést jelent. Az ügyben eljáró törvényszék ezzel összefüggésben helyesen utalt arra, hogy a gyanú valójában egy olyan sejtetem, amelyre több, akár közvetett bizonyítékból lehet következtetni, és amelyek alapján alaposan feltételezhető, hogy az érintettnek feltételeznie kellett a ToBRFV károsító növényben való jelenlétét.

[68] A törvényszék ezzel összefüggésben helytállóan mutatott rá arra, hogy a 2021. január 21-i általános vizsgálat kérését követően a felperes cégvezetője 2021. január 27-én már csak három károsítóra (Tobacco mosaic vírus, PepMV, ToBRFV) vonatkozóan kért vizsgálatot a Holland Enza Zaden R&D Phytopathology holland laboratóriumtól, amelyek között szerepelt a ToBRFV károsító anyag. Miután a GH2 üvegház szomszédos a GH1 üvegházzal, és mindkét üvegházba a növények azonos beszállítótól érkeztek, figyelemmel a két termesztőberendezésben használt azonos göngyölegre, egyértelműen következtetni lehetett arra, hogy az adott típusú fertőzés mindkét üvegházban bekövetkezhetett, illetőleg az egyik üvegházról a másikra áttejedhetett.

[69] Lényegileg ezt támasztotta alá a megelőző eljárásban készült GY/37/00741-10/2021. számú jegyzőkönyv is, amely szerint a termelő kérte a növényvédelmi hatóságtól a kontrollvizsgálat elvégzését a GH2 üvegházban termesztett paradicsomokon is, tekintve, hogy az üvegház szomszédos a ToBRFV károsítóval érintett GH1 üvegházzal. A felperesi ügyvezető továbbá tárgyaláson tett nyilatkozatával szintén ezt erősítette meg mikor akként nyilatkozott, hogy első alkalommal ugyan a PepMV kórokozó jelenlétére gyanakodtak, de ezt követően az interneten a tünetek alapján rögzíthető lehetséges károsítóknak utána nézve kértek vizsgálatot.

[70] Mindebből az alperes, illetőleg a törvényszék helyesen következtetett arra, hogy a felperes 2021 januárjában bizonyosan feltételezte, hogy az érintett növények esetlegesen a ToBRFV kórokozóval fertőződhetnek.

[71] Miután nem volt alapos a felperes felülvizsgálati érvelése a kártalanítás teljesítésének a feltétele körében, mert nemcsak az Éltv. 54. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt egyszerű bejelentési kötelezettséget, hanem a 17. § (1) bekezdés b) pontjában írt feltételt is figyelembe

kellett venni, a Kúria részletesen vizsgálta a felperesnek a bejelentés haladéktalan voltával összefüggő érvelését is.

[72] Az Éltv. fenti rendelkezésein kívül a bejelentési kötelezettséget előíró EU Vh. rendelet 3. cikk (1) bekezdése a ToBRFV károsító jelenlétének gyanítása vagy tudomásszerzése esetén az illetékes hatóság azonnali értesítését, a 2016/2031. EU rendelet 14. cikk (1) bekezdése pedig a növénykárosító jelenlétének feltételezésére vagy tudomásra jutása esetén az illetékes hatóság haladéktalan tájékoztatását írja elő.

[73] A Kúria álláspontja szerint valamely kötelezettség haladéktalan teljesítése a szavak általánosan elfogadott jelentéséből és fogalmából következően azt jelenti, hogy a haladéktalanul előírt intézkedést nyomban, lehetőleg aznap vagy esetleg másnap kell megtenni, esetenként ha a következő nap hétvégére esik és a bejelentés nehézségekbe ütközik, az intézkedés a harmadik napon is elvégezhető. Ehhez képest azonban további késedelem csak alaposan megindokolt, a kötelezett érdekkörén kívül eső és elháríthatatlan objektív és igazolt akadályok fennállása esetén lehetséges, az eset összes körülményének gondos mérlegelésének függvényében. Jelen ügyben a Kúria által is elfogadott gyanú felmerülésének időpontjához, vagyis 2021. január 27. napjához képest azonban a 2021. május 12-én eszközölt bejelentés haladéktalannak semmiképpen nem volt tekinthető.

[74] Mindezekre figyelemmel az ügyben eljáró törvényszék helytállóan foglalt állást arról, hogy az alperes jogszerűen állapította meg, miszerint a felperes az Éltv. 54. § (2) bekezdés b) pontjában és 17. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltakat megsértve a zárlati károsítóra vonatkozó haladéktalan bejelentési kötelezettségének nem tett eleget. Mivel a kártalanítás megállapíthatóságát egyetlen körülmény fennállása is kizárja, nem volt jogsértő, hogy a törvényszék a továbbiakban az Éltv. 54. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt feltételek fennállását és az alperes e körben tett határozati megállapításait érdemben nem vizsgálta meg.

[75] A Kúria alaptalannak találta a felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére vonatkozó kérelmét is. Ezzel összefüggésben mindenekelőtt utal arra, hogy a felperes a törvényszék előtti eljárásban előterjesztett indítványában ugyanezen kérdések megválaszolását kérte. A bíróság az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése feltételeinek a CILFIT kritériumok (C-283/81. számú ítélet, ECLI:EU:C:1982:335) szerinti vizsgálatát helyesen végezte el, indokaival a Kúria egyetért. Az Éltv. 17. § (1) bek. b) pontjának szövegezése bár igazodik uniós szabályozáshoz, azonban jelen ügy tárgyának nincs – kártalanítás jár-e avagy nem – érdemi kapcsolata az uniós joggal, ezért az uniós jogtól esetleges eltérő értelmezése a nemzeti jognak sem vezethetne semmilyen módon az uniós jog sérelméhez a konkrét ügyben. Ugyanakkor a Kúria megítélése szerint a nemzeti jog autonóm értelmezése sem tér el semmiben az uniós jogi követelményektől, még ha ez utóbbinak a konkrét ügy vonatkozásában nem is kell megfelelni.

[76] Az EU Vh. rendelet 3. cikk (1) bekezdésében, és a 2016/2031. EU rendelet 14. cikk (1) bekezdésében megjelenő megjelenő „gyanú”, illetve „feltételezés” kifejezések értelmezése nyilvánvaló, értelmük minden ésszerű kétséget kizáróan megállapítható (acte clair), amellet, hogy az ügy érdemére ezek az uniós jogi aktusok sem közvetlenül, sem közvetve nem alkalmazhatók, ekként a CILFIT feltételek közül kettő is fennáll, ami kizárja előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését.

[77] Ezzel összefüggésben a CILFIT kritériumok értékelésénél a Kúria figyelembe vette az acte clair tan pontosítását elvégző C-561/19 EUB ítéletben (ECLI:EU:C:2021:799) foglalt útmutatást is, és a vonatkozó uniós jogszabályok más nyelvi változatait. Az angol nyelvi változat „suspects or becomes aware”, a német nyelvi változat: „Hat ein Unternehmer den Verdacht oder wird ihm bekannt”. A Kúria megállapította, hogy e nyelvi változatok eredményeként sem lehet más következtetésre jutni, minthogy az uniós jogalkotó megkülönböztette a tudomásra jutástól a feltételezést, illetve a tudomásszerzést a gyanú fogalmától, ennek figyelembevételével pedig elsősorban a növénykárosítókkal szembeni hatékony fellépést mint célt megfogalmazó jogalkotói feladattal összhangban a legkisebb gyanú és feltételezés esetén is fennáll a vállalkozók bejelentési kötelezettsége. A Kúria az Éltv. 17.§ (1) bekezdés b) pontját, a nemzeti jog autonóm értelmezésével, a fentiekkel egyező módon értelmezte.

[78] A felperes 5 pontban felsorolt előzetes döntéshozatal iránti kérelmének első 4 pontja lényegében e fenti kérdés megválaszolására irányult, míg az 5. kérdés azzal állt összefüggésben, hogy a hatóság felé történő bejelentés e-mailben vagy formanyomtatványon kell-e megtenni, amely a határidőben történő bejelentése hiányában az ügy érdemi eldöntésénél egyébként sem bírt relevanciával.

[79] Mindezek alapján a Kúria azt állapította meg, hogy a törvényszék helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy az alperes az Éltv.-ben írt rendelkezések helyes értelmezésével jutott arra a következtetésre, hogy a kártalanítást kizáró feltétel megállapítására figyelemmel a felperes kártalanítás iránti kérelmét el kellett utasítani. A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet az Kp. 121. § (2) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A határozat elvi tartalma

[80] *Az Éltv. 54. §-a alapján előterjesztett kártalanítás megállapítása iránti kérelem tárgyában indult közigazgatási jogvita az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikke szempontjából polgári jogi jogvitának minősül.*

[81] *Az Éltv. 54. § (2) bekezdés b) pontjában és 17. § (1) bekezdés b) pontjában szereplő „gyanú” kifejezés a zárlati károsító bejelentésével összefüggésben a bizonyosságnál enyhébb feltételezést jelent az adott kártevő növényben történő esetleges jelenlétére vonatkozóan.*

[82] *A „haladéktalanul” előírt intézkedés aznapi nyomban történő, nyomós indokok esetén legfeljebb három napon belüli intézkedési kötelezettséget jelent. Ehhez képest további késedelem csak alaposan megindokolt, a kötelezett érdekkörén kívül eső és elháríthatatlan objektív és igazolt akadályok fennállása esetén lehetséges, az eset összes körülményének gondos mérlegelésének függvényében.*

Záró rész

[83] A sikertelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperes köteles megfizetni az alperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét a Kp. 35. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 81. § (3) bekezdése alapján.

[84] A sikertelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperes köteles viselni az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (3) bekezdés d) pontja, és 50. § (1) bekezdése szerint meghatározott felülvizsgálati illetéket.

[85] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2022. november 16.

Dr. Kovács András s.k. a tanács elnöke, Dr. Szilas Judit s.k. előadó bíró,
Dr. Bögös Fruzsina s.k. bíró, Dr. Figula Ildikó s.k. bíró, Dr. Tóth Kincső s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő